

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

1. Wat is de aanleiding?

Gemeenten hebben de taak om jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie te monitoren en daarmee voortijdig schooluitval (vsv) te voorkomen en te bestrijden. Gemeenten werken hiervoor samen in RMC-regio's met andere gemeenten, vo- en mbo-scholen.

Sinds 2019 is wettelijk vastgelegd dat gemeenten en scholen in een regio elke vier jaar een regionaal programma moeten opstellen met maatregelen ter voorkoming en bestrijding van vsv van jongeren tussen de 12 en 23 jaar.¹ Het huidige programma loopt tot en met studiejaar 2019/2020. Via deze ministeriële regeling worden de doelstellingen en kaders voor het regionale programma tot en met studiejaar 2023/2024 vastgelegd en kunnen scholen subsidie aanvragen voor het regionale programma.

2. Wie zijn betrokken?

De regeling is ter consultatie voorgelegd aan MBO Raad, VO Raad, VNG, de sectororganisaties voor het praktijkonderwijs en het speciaal onderwijs en de brancheorganisatie voor leerplicht Ingrado. Deze organisaties hebben kennis over de uitvoering bij gemeenten en onderwijsinstellingen.

DUO is betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van de regeling.

Gemeenten en onderwijsinstellingen zijn middels een brief van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in september 2019 geïnformeerd over de kaders van de regeling.

3. Wat is het probleem?

Vsv, oftewel het verlaten van school zonder diploma op minimaal het niveau van een startkwalificatie (een diploma havo, vwo of mbo-niveau 2), is een groot maatschappelijk probleem. Jongeren zonder startkwalificatie zijn vaker werkloos, ontvangen vaker een uitkering, maken meer gebruik van zorg en komen vaker in aanraking met justitie dan jongeren met een startkwalificatie. Sinds 2002 staat het bestrijden van vsv hoog op de politieke agenda. De aanpak heeft lange tijd succes gehad. Verlieten in 2002 nog jaarlijks 71.000 jongeren het onderwijs zonder startkwalificatie, in het studiejaar 2016/2017 was dat teruggebracht naar 23.774 jongeren. Helaas is in het studiejaar 2017/2018 een stijging te zien van het aantal jaarlijkse nieuwe schoolverlaters: 25.574.

4. Wat is het doel?

De doelstelling van deze regeling is het voorkomen en bestrijden van uitval onder jongeren tussen de 12 en 23 jaar. De regeling kent vier subdoelstellingen.

De eerste doelstelling is om uitval in de regio nog verder terug te dringen via het regionaal programma vsv. De landelijke doelstelling hierbij is om het aantal nieuwe jaarlijkse vsv'ers te verlagen naar 20.000. Regio's worden gevraagd om voor deze doelstelling een concreet streefcijfer per regio op te stellen, zodat de landelijke ambitie van maximaal 20.000 nieuwe vsv'ers gehaald kan worden.

¹ Zie de wet Regionale samenwerking voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie

De tweede doelstelling is om via het regionaal programma vsv meer uitgevallen jongeren terug naar school te begeleiden. Wanneer die niet haalbaar is, streeft het kabinet ernaar om uitgevallen jongeren naar werk te begeleiden (in combinatie met andere leer- en ontwikkelmogelijkheden). Dit is de derde doelstelling.

De vierde doelstelling is het begeleiden van jongeren in een kwetsbare positie die uitstromen vanuit praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs of een entree-opleiding, richting arbeid.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Overheidsinterventie is gerechtvaardigd omdat het succesvol afronden van een opleiding bijdraagt aan de mogelijkheden voor jongeren om aansluiting te vinden bij de samenleving en daarin een volwaardige en opbouwende rol te vervullen. Door de aanpak om vsv te voorkomen en te bestrijden krijgen jongeren de mogelijkheid om een goede start te maken op de arbeidsmarkt en (economisch) zelfstandig worden. Het behalen van een startkwalificatie verhoogt de kansen van een jongere op de arbeidsmarkt namelijk aanzienlijk. Hierdoor maken minder jongeren een beroep op sociale voorzieningen.

Zonder de aanpak vsv zal het aantal jongeren dat uitvalt verder stijgen. Gemeenten en scholen ontvangen dan niet langer middelen om maatregelen in te zetten om schooluitval te voorkomen en jongeren naar school of werk te begeleiden. Jongeren zonder een startkwalificatie zijn vaker werkloos, ontvangen vaker een uitkering, maken meer gebruik van zorg en komen vaker in aanraking met justitie dan jongeren met een startkwalificatie.

6. Wat is het beste instrument?

Met de regeling regionaal programma vsv wordt het voorkomen en bestrijden van vsv beoogd. De regeling zorgt voor een sterke regionale samenwerking die van belang is om het doel te behalen. Zo bepaalt de regeling dat scholen en gemeenten gezamenlijk afspraken maken over de inzet en verantwoordelijkheid bij het voorkomen en bestrijden van vsv. De contactgemeente en contactschool zijn verplicht om zorg te dragen voor de totstandkoming van een regionaal netwerk van organisaties.

Elke regio stelt maatregelen op om vsv te voorkomen en te bestrijden die zijn toegespitst op de problematiek in de regio. Deze aanpak is in het verleden effectief gebleken.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Deze regeling geeft invulling aan de wettelijke taken voor scholen en gemeenten om vsv te voorkomen en jongeren in een kwetsbare positie te monitoren en de ondersteunen. Deze regeling heeft daarmee niet per definitie additionele gevolgen bovenop de gevolgen van de wettelijke taken voor burgers. Wel kan het zijn dat door de focus die wordt aangebracht in deze regeling maatregelen voor specifieke groepen jongeren worden ingezet die er voorheen niet waren. Dit is daarmee een positief gevolg voor de doelgroep van de regeling.

De RMC-contactgemeente is wettelijk verplicht om jaarlijks een effectrapportage vast te stellen. Door vereenvoudiging van het format voor de effectrapportage wordt beoogd de regeldrukkosten ten opzichte van de *Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2017* te verlagen. Regeldrukkosten worden voor gemeenten verder niet in kaart gebracht.

De incidentele regeldrukkosten voor de scholen voor uitvoering van de regeling bedragen € 57.600,--. De structurele kosten voor scholen voor de uitvoering zijn in totaal € 43.200,-- per jaar.

Deze incidentele regeldrukkosten betreffen onder andere het invullen en indienen van het aanvraagformulier voor subsidie door de contactschool. Gezien de vereenvoudiging van het format voor het aanvraagformulier is de verwachting dat de administratieve lasten worden verminderd ten opzichte van de *Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2017*. De

kennisnamekosten bestaan uit het aantal uren dat de contactschool besteedt aan het kennismaken van deze ministeriële regeling.

OCW stelt jaarlijks € 49,6 miljoen beschikbaar voor scholen en gemeenten voor de uitvoering van het regionaal programma.